

MONARCHIA AUSTRIACA.

Cultivarea metasei.

Suntemu saraci si saraci'a nu se p^ote ascunde a^{si} ustoru; mai bine este se ni-o marturisimu unii al^{to}ra si apoi -- precumu s'a d^{is}u mai adesea -- se puⁿemu umerii cu totii, pentru ca se o scuturamu si se o alungamu dela noi. Agricultur'a pre lenga ce pe cata o avemu nu se p^orta rationabilu, apoi si geme sub diferite greutati si neajunse. Comericiulu activu ne lipsesce mai preste totu. Trebuie se imbratiosiamu una ramu alu industriei, care se stea in ajutoriu si agricultur'eii, se se prefaca si intr'unu ramu de comerciu si-guru. Asociatiunea transilvana a romaniloru petrunsa de adeverulu acestoru impregiurari nu a lipsitu a da unu pintenu spre a imbarbata si pe romani la cultivarea metasei. Ea a votatu doua premii. Ca de inceputura este de ajunsu si atata. Mai departe este datorinti'a presei de a trage luareaminte a publiculu catra acestu ramu alu industriei, carele promite folose in tota privinti'a inbucuratoare.

Noi din parte-ne fara a teorisa multu voimu astadata a scoate de esemplu numai starea cultur'eii de metase pe care o vedemu desvoltanduse in vecin'a Tiera romanésca.

In acea tiera satenii era dedatu din vechime a cresce vermii de metasa, a vinde produptulu loru la speculanti, eara o parte din metas'a cruda cunoscuta sub numire de borangicu o torcea si tiesea femeile pentru trebuinti'a casei loru intocma cumu se intempla cu lan'a, cu inulu si cu canep'a (care anca merita de a se cultivá cu totulu altumintrelea).

Sunt inse vreo cativa ani, de candu gubernulu romanescu luá mesuri spre a se introduce in tiera seminti'a vermiloru de metas'a numita milanésa (din Itali'a de susu), pentrucá se inlocuesca pe cea ordinara cultivata din vechime. Pana in a. 1861 locuitorii sateloru s'au dedatu cu incetulu, atatu a'si imulti fragarii, catu si a'si castigá seminti'a de Milanu. Resultatulu a fostu prea inbucuratoriu. Acelasi respicatu in cifre asiá precumu ilu vediuramu publicatu atatu in „Romanul“, cat si in „Analele economice“ publicate de oficiulu statisticu din Bucuresci a fostu, ca in acelasi anu s'a vendutu din tier'a romanésca numai metasa cruda in pretiu mai bine de 600,000 galbini, eara seminti'a de vermi (oua, crisalida) preste patru mii oca (s^eu á 2¹/₄ punctu ocoa = 9000 puncti) si anume 1 oca cate 100 lei (á 15 cr. sunatori = 14 fl. in sunatori s^eu 20 fl. in chartia).

In an. c. 1862 industri'a cu metasa avu in tier'a vecina rezultate si mai placute, din cauza ca dupace in Franci'a si Itali'a seminti'a vermiloru de metasa a fostu in anii din urma supusa la o bóla fórte periculósa, de care seminti'a din Romani'a remase cu totulu scutita, cultivatorii din acelea tieri isi tramisera agentii loru in Principate spre a cumpara cu pretiuri ne mai audite atatu metas'a produsa catu si seminti'a.

Din Moldov'a ne lipsescu asemenea date; scimu inse bine, ca vermii de metasa se cultiva cá si in tier'a sora in mai multe tienuturi. Intr'aceea cifrele mai susu impartasite anca ne potu fi de ajunsu pentru cá se ne

facemu o idea despre folosulu ce ar potea arunca sericicultur'a locuitoriloru din Ardealu, Banatu, Ungari'a si Bucovin'a.

Amu luatú inadinsu exemplele aceste din tierile vecine, pentrucá se nu ni se p^ota opune cunoscut'a desviniure: „Noi nu avemu pamentulu Italiei nici alu Franciei s^eu alu Spaniei.“ Intr'aceea, din var'a ce trecú de candu agentii italieni calatorira prin Ardealu si vediura rezultatele sericicultur'eii dela Brasiovu si Gernisigu, cumparandu totuodata metasa si seminti'a de cateva mii, o asemenea desviniure trebuie se amutiésca cu totulu pe viitoriu. Acei agenti italieni adica au d^{is}u asiá: Clim'a v^ostra este multu mai priintiósá pentru cultur'a vermiloru de metasa de catu este a nóstra. La noi clim'a cea ferbinte casuina vermiloru bóle diferite, de care peru cu miliónele. Din contra clim'a v^ostra e stemperata; fragarii nu suferé de ea, eara vermii ii poteti apara in contra receliloru de primavéra incaldindu moderatu odaile in care iati pastrá; candu noi nu ne potemu recori ferbintiél'a cerului nostru. Voua ve lipsesce numai indemnulu si instructiunea. Nu ve indémna nimini si nu ve invatia nimini cumu se tractati si fragarii si seminti'a de vermi.

In Bucuresci s'a formatu dela 1858 si o societate cultivat^ore de metasa, care punendu unu fondu de bani isi aduse din Franci'a o masina dinpreuna cu unu mecanistu si patru lucratoare franciesci, pentrucá se invetie pe romancutie art'a lucrarii metasei dupa sistem'a européna. In scurtu timpu invatiara 60 femei a tractá cu metas'a intocma cá si invatiat^orele loru. Aceeasi societate impartit g^tatis o catatime de seminti'a milanésa pe la locuitorii sateloru.

Intr'aceea moldavo-romanii nici pe a diecea parte nu voiescu si nu trebuie se fia indestulati numai cu rezultatele castigate pana acumu din cultur'a vermiloru de metasa; ci scopulu loru este a se desdauna prin acelu ramu alu industriei de t^ote acelea sume colosale, pe care ei in lips'a de o industria patriotica mai intinsa le dau pentru totu ce se numesce imbracaminte pe trupulu omenescu. Ei bine, p^ote fi ca vecinii nostrii isi voru ajunge scopulu; ce facemu inse anume noi romanii transilvani, cari dela unu timpu incóce incepuramu a ne dedá si noi cá se ne tienem imbracati bine si frumosu numai déca t^ota petecuti'a de vestimentu ce ne acopere acestu misielu de trupu va fi adusa dela Vien'a, Brünn, Lipsi'a? Trebuie se ne deschidemu si noi ochii si se vedemu de unde se ne coperimu trebuintiele inmulte.

In Nru viitoru vomu face cunoscutu unu proieptu esitu in Analele statistice, carele s^emana ca s'ar pote aplicá si la noi. (Va urma.)

Calumniare audacter alui „Sieb. Bote.“

Dupa cumu vedemu „Sieb. Bote“ se indoiesce despre leal'a credintia si aderintia a romanulu catra inaltiatulu imperatu, pentruca altufeliu nu s'ar fi cutediatu a dice: ca ei, sasii, speréza, ca si romanii isi voru aduce aminte, ca Ardealulu se tiene de imperiulu Austriei si ca, candu se serbéza diu'a nascerei Marelui Principe alu Ardealulu au se se

in alia rogatiuni la ceru si pentru imperatul Austriei.

On. publicu cititoriu alu foiloru acestora cu buna seamă se va mira de finetia proleției unui scriitoriu, care din corespondinti'a dela Blasiu despre serbarea dîlei născerei Mai. Sale, suptu titulu de Mare Principe publicata in Nr. Gazetei 64, s'a încumetatu a pune pe aripele publicitatii una prepunere atatu de falsa si fara de consciintia dîsa, decatu care mai aduncu taiatoriă in conduit'a romanului, că ciye alu unitului imperiu Austriacu anca nu ne a datu de capu. Trasi si impinsi, huliti si nedreptatiti de tôte laturele, uniculu nostru refugiu, unic'a fontana de genuina dreptate si iubire parintésca, care ne nutresce tôte sperantiile in viitoriu, amu avutu, avemu si vomu avé singuru numai in blandulu, induratulu si iubitorulu de dreptate sceptru alu inaltei Case Domnitórie austriace. Adevérule dîseloru acestora l'a comprobatu romanulu cu sangele, viétia si averea, care si a pus'o si e gat'a a sio pune pentru susutienerea induratului si dreptului acestui sceptru inaltu ori si candu va cere necesitatea. Acésta virtute a romanului e probata dar' cá aurulu prin focu; si nimenui de suptu sóre nu ia plesnitu anca prin minte pana acumu a trage la indoieła acésta conduita a romanului, decatu numai, numai tiealosiloru acelora de scribenti, cari nesimtienduse harnici a'si inaltia caus'a prin propri'a s'a virtute si credintia, au luat refugiu la defaimarea altora, cá pe contulu descreditarii altuia se se inaltia pe sine. Dar nu'si voru ajunge scopulu, nici susu nici diosu, susu nu, pentruca Maiestatea Sa e convinsa de alipirea romanului cea esemplara catra cas'a Domnitória; diosu nu, pentruca nu se dovedesce fratiea si bun'a aplecare cautandu cu luminarea or ce ocaziune de a arunca umbra si asupra celoru mai sincere si mai leale virtuti si espresiuni ale confratiloru sei. — Marturisescu in credintia, ca déca tacundu nu m'ar mustra consciinti'a si nu m'ar provoca santa'mi obligatiune catra sanctiani'a inascutei alipiri si credintie a romanului catra sacratissima persóna a Monarchului si catra leal'a aderintia a blasianiloru, cari premersera totudeaun'a cu esemplu intru acésta virtute, apoi si a toturoru romaniloru din Austri'a catra înaltu acestasi, nu a'si veni fr. „S. B.“ ati da bunadiminéti'a si ati remesura cu mesur'a, cu care ni ai mesuratu pe faci'a 786 cof. din mediulocu din Nr. 195. Stai! ca si numerulu acesta imi revóca in minte si in prospeta memoria tocma numerulu acelu de fetiori, pe care l'au apromisu romanii din Blasiu in 1848, ca'i voru pune pe picioru pentru aperiarea tronului Monarchiei si alu inaltei nóstre dinastie austriace, numai se li se dee arme in contra celora, ce vrea a o destrona si a celoru ce cocheta cu Dloru prin deputatiuni tramise la Dobricinu; — ne revóca in memoria, ca neci o natiune din Austri'a nu a datu si nu da prin fapte atatea dovedi de credintia si de pia rogare la ceru pentru susutienerea tronului imperatului Austriei, cá natiunea romana. Chiaru si actulu instalarii capitulului Metropolitanu, pe care arunci Dta cu atata finetia fariseésca o umbra, cá se nu cumva folosésca romanului o astufeliu de manifestatiune spontana, cá se fia crestatu colo susu si se devina premiatu de dreptul parinte alu popóreloru cu egala respectare in drepturile politice, si actulu acela e o marétia dovada a alipirei romanului de imperatulu seu.

De ce nu cetisi frate „S. B.“ in Nru Fóiei 35 si rostulu Nestorelui si primei persóna a acelu actu, care fû unulu din cele mai splendide si mai sincere omagia fiiesci catra Mai. Sa c. r. apostolica si imperatulu Austriei?! Cetesce si di batenduti peptulu: mea culpa! — Nu cumva tear gadali a intórce fóiea si a dîce, ca romanii sunt acumu cei ce cocheta in toaste la Bistritia totu in contra Monarchiei unite si numai pentru rege in sensu autonomu dualisticu?! Cine amblá clatinanduse cá frundi'a pe apa si dechiaranduse pentru legile din 1848 anca chiaru si in conferintiele dela Beligradu in mare parte? Pana candu nu esira romanii in frontulu luptei constitutionale, aperiandu oserbarea si valórea diplomei din 20. Oct., pe care o darui Maiestatea Sa c. r. apost. cá suveranu alu Austriei, ear nu numai cá Mare Principe séu Rege, si a scrisórei de mana, cu care ni se apromise si nóue una viétia politica egala — cine se clatiná, cá frundi'a pe apa cine se rogá mai bine? — Se cetimu si debaterile universitatii si se ne intrebamu fara patima: au deputatii sasi au relegatu si silitu pe romani la genuin'a oserbare a diplomei Mai. Sale in imperatu alu Austriei, ori romanii neourmatu? si i silescu indesiertu anca si pana astadi pretindendu punerea in pracsă a perfecte egalitati? Dar' cei ce se totu codescu a pune in pracsă egalitatea acésta de drepturi pronunciate in diplom'a imperatului Austriei, óre se róga ei mai bine? Se póte dîce de eli, ca, respectandu efectulu, diplom'a si bi-

letulu, respectéza cu resemnatiune, si ca... in si totusi atatu de departe n'amu mersu, neci vomu in vedere prepune in publicu, ca dór' fratii sasi ar fi necredintiosi r. di-peratului, pentru ca noi veneramu natiunea; si acumu, uitcolo, cine se ne mustre! Cine se afle nodu in papura, tocma, unde e verb'a de cea mai probata prin sange, avere si viétia, de cea mai innascuta si mai eminenta virtute de cetatianu austriacu a romanului, nu numai in Ardealu, oi in tóta Austri'a!!! Cine se ne prepuna, cá cumu romanii n'ar vrea o Austria unita suptu inaltulu sceptru imperatescu!? Ce va se dîca rogatiunea Mitropolitulu indreptata atunci, la actulu acela din Blasiu, catra ceru in cuvintele: **„Cá se tiena Dumnedieu pe adoratulu nostru Monarchu Franciscu Josifu I. si cá nece odata se nu scadia de pe tronulu Austriei Domnitoru din August'a casa a Austriei!!!“** (Vedi Fóia Nr. 35); ce chiaru si incheierea acelei corespondentie din Nr. 64 alu Gazetei cu: „si tóta cas'a Domnitória?“ Cumu o ai putut mistificá?! Mai vedi si in Fóia Nr. 33 in finea omagiului próspetu romanu aceste:

„De casuri triste, amari

Unitulu tronu ferescelu, se póta fi induratu,

Parinte dreptu la populi, Romanulu tea rogatu!!!“

Apoi cetesce si luptele presente ale romaniloru de prin comitate, si trebuie frate „S. B.“ se ne dai totu dreptulu a dîce: Na! aber so gewagt zu verdächtigen, ist es doch zu arg, zu gewissenlos, ja supferfein . . . — Si se sci in urma, ca romanulu nu va cede loculu primu nimenui intru firésca aderintia si alipire catra Mai. Sa c. r. apostolica imperatulu Austriei si Marele nostru Principe, ca intru acésta romanulu e unu Hercule, et „funestum est Herculem lacescere.“

Red.

Turd'a, 22. Sept 1862. Credu ca publiculu romanu se va interesa a sci recultatulu balului romanu din Turd'a arangeatu pre 20. Sept. n. a. c. — in folosu publicu. — Unu publicu destulu de numerosu cu celea mai insemnate notabilitati romane din comitatele invecinate, precumu Ill. Sa D. v.-presiedinte Popu; Ill. Sa D. administrator alu Dobocei Basilii Buteanu — D. consil. gubern. Bologna — DD. Dr. de drepturi Ratiu, Nemesiu, Maniu, Petco si D. Dr. de teologia Bob cu personal'a Dloru presentia ne onorara petrecerea nóstra. — O dučina insemnata dintre onoratorii Turdei concursera cu ofertele Dumniatoru la scopulu filantropicu, dara a descinde in mediuloculu nostru, nu scimu din ce cauza, nu se umilira. —

Intieleginti'a romana, spre onóre fiei dîsu, ne sprigini cu destula caldura din tôte partile, si asiá se castigà pana acumu unu venitu bruto de 330 fl., din care spendenduse: 1) La band'a locala 45 fl. 2) La aceea un'a cina 7 fl. 50 cr. 3) Pentru unu coru facutu pe sém'a bandei 12 fl. 50 cr. 4) Pentru Cotilon 13 fl. 5) Pentru flori 2 fl. 50 cr. 6) Pentru tiparirea bileteloru 8 fl. 7) Pentru porto scrisoriloru 3 fl. 57 cr. Sum'a 92 fl. 7 cr., pe carii subtrahendui din 330 fl. remane venitu netto 237 fl. 93 cr., dî: Doua sute treidieci si siepte fiorini si nouadieci si trei crucieri v. a.

Pentru Comisiunea balului:

Protop. E. Vlassa.

Clusiu. Din jurnalulu „Korunk“ aflamu, cumuca persecutiunea furiósa care s'a pornitu intre secui in contra evreilor si care se incepuse in 29. si 30. Sept. la M.-Osiorheiu cu sfarmarea si total'a depredare a sinagogei si a catorva locuintie evreesce, dupa care se lati si pe sate, ar fi unu resultatu alu resbunarii secuiloru in contra evreiloru galitiani si in contra acelora, carii iau fostu adusu pe acestia in cei 10 ani ai sistemei lui Bach, pentrucá cu ajutoriulu loru se despóie pe locuitori de averile lor si in starea lor de apasare se si bata jocu de densii; totuodata aceeași fóia se incérea se apere pre cat póte pe secui de prepusul, cá si cumu fórté deselescesce sangeróse, cate se intempla intre ei, aru avé vreunu temeiu ascunsu nationalu si politicu. „Korunk“ marturisesce cumuca secuii pe dî ce merge totu mai desu isi facu ei insii dreptate cu pumnulu; elu recunósce cá densii la Rákos si la Gyergyó-Alfalu omorira si aruncara in focu pe nisce nenorociti numai din prepusu de tetunaria; elu scie si o spune singuru, cumuca la secui este o datina stravechia cá se derime cas'a celora carii nu ar pazi legile si datinele lor, ci elu totusi — nu ar voi se recunósca, cumuca poporulu secuiescu in tregu este inspiratu si plinu de ura si resbunare nationala. . . .

Destulu atata, ca judecandu dupa tôte scirile cate ne venira cá de 10 dîle incóce, averea si viétia evreiloru deocamdata nu e sigura mai nicairi intre secui si ca potestátea ad-

si constrinsa a luá mesuri petrundiátore pen-
ta loru.

au aelasi jurnalul Nru 141 si 142 se descriu infricosia-
tele predatiuni de padure, pe care le facu secuii in tinentulu
apeloru minerale dela Borszék, descriindu cu aceeasi ocaziune
si nevoiesi'a stare, in care se tienu aceleasi ape, cumu si co-
losalele insielatiuni cate se facu cu venderea apei de Borszék.

Comitetulu prefecturei Naseudului. Ne-
cauri in Ardealu nu au urmatu restaurarea comitetului pro-
visoriu in mai buna ordine si cu mai puține dispute decatu
in Naseudu. Caus'a è, pentruca in totu districtulu acesta nu
se afla capete neodichnite si intrigante, — ci numai romani
solidi. Ei s'au constituitu in cea mai buna armonia si forma
si indata s'au apucatu de lucru, concheiundu:

1. Adres'a de multumire catra Maiestate, pentru conce-
s'a ocaziune de a se restitui ordinea municipala spre a se poté
ingrugi de negótiile publice si inainte de chiamarea dietei,
totudeodata roganduse pentru catu mai curand'a conchiamare
a dietei, pentru cá se se puna odata capetu intrebatuniloru
plutitóre, si mai cu deosebire intrebatuniloru nationalitatiloru.

2. Adres'a omagiala catra Meiestatea Sa imperatésa pen-
tru fericit'a re'nsanatosiare.

3. S'a trecut la alte lucruri urgente, despre care astep-
tamu informatiune catu mei curunda. —

Scaunulu Ciucului dintre tóte scaunele secuiesci
au fostu mai solidu cu reconstituirea, pentruca, de se si afla
si acolo o parte insuflata de negatiuni, totusi o majoritate de
3 membrii s'au decretatu constituita si a inceputu la ordinea
lucrurilor. Din 37 de membrii se aflara de fačia 35, dintre
cari inse 16 parasira adunarea, dechiaranduo de nelegala.

UNGARIA. Limb'a. Un'a ordinațiune a consil. locoten-
entialu din 15. Sept impartasiesce resol. preanalta din 20.
Aug. Nr. 12632 si provoca pe comitate cu limbe deosebite,
cá se respecteze limb'a comunitatiloru de of. pe care o in-
trebuintéza in genere marea majoritate a comunei respective.
Se conferimu bine inalt'a resolutiune cu acésta provocare, cá
se nu fimu usiori intru pretinderea executarii loru. —

Ordinatieuna (vedi Fóia Nru 37, care va esi mane. —)

In urma in. resol. imp. (vedi Gazet'a Nru 60) consiliulu
locotenentialu alu Ungariei a asediatu din sinulu seu o co-
misiune pentru facerea unui proiectu de lege in caus'a limbei
nationalitatiloru nemagiare substernendu la dieta; si din par-
tea romaniloru luara pe D. cons. G. Mihali, pentru Serbi pe
D. T. Mandici. Caus'a acésta e cu multu mai delicata, de catu
se nu pretenda a se consulta si mai multi barbati dintre na-
tiuni, pentruca proiectulu se fia fericitu a multumi diferinti'a
cea mai capitala dintre nationalitati.

— Incordarile diurnalistice magiare tientéza, inse nu tóte,
la organizarea unei partite, care se incépa actiunea invoirei
cu Austri'a fara inse a lasa catu de puçinu din drepturile pre-
tinse; ear' cont. Colom. Mailath in diurnalulu „Vezér“ redi-
geatu de sine si esitu dela 1. Sept. in Pest'a, se pare, ca si
a luatu inim'a in dinti spre a midiuloci acésta intielegere in-
tre monarchu si natiunea magiara, si provóca la organizarea
unei partite active in sensulu acesta.

— In cele mai multe comitate se iscara focuri si se pe-
riclitá siguranti'a proprietatii prin bande de hoti. In comitat.
Somogy si Zala lotriele si hotiele au adusu pe multi particu-
lari la sapa de lemn, nici gendarmi, nici militia, nici panduri,
nu se afla in stare a stinge acestea bande, care su armate
din talpi pana'n crescetu cu puscii cu 2 tievi, 2 revolvere cu
cati 6 tievi, alte doue pistole duple, sabia si focosiu. Band'a
lui Patco a pusu in terore totu comitatulu Somogy si Zala,
si a lui Illies asemenea venéza averile bogatiloru nemesi. —
Ba si unu nemesiu de frunte Nic. de Ruthay, cumnatulu lui
Kossuth, se puse in compania cu 2 lotri si despoiara post'a
c. r., lenga Czegléd in com. Pestei, de 40 mii fl Rutkay erá
suptu Kossuth comisariu r. si pentru traficarea dupa placu
cu banii i se trasere bunurile in sequestru de catra impera-
tesci, si acumu dede man'a la rapiri, pe candu mai eri se aflá
judé scaunulu in com. Pestei.

— Fructificarea campului in Ungari'a a fostu estu timpu
mai buna de cátu de midiulocu. De pe la Dobricinu avemu
sciri, ca imbelsiugarea e favoritóre, numai focurile si pe acolo
cutriera inimile locuitoriloru. Ból'a de vite se afla in mai multe
comitate latita, inse nu e asia de periculósa cá cea de anulu
trecutu. Vinu bunu si multu, cerealele eftine, carnea si mai
eftina favoreza multumirea locuitoriloru, numai se fia si po-
liticesce multumiti. —

Chronica esterna.

Diurnalulu din Bucureși — decree demonstratiunea anti-
unionistica intr'o corespondintia din Jasi, 21. Sept. asia:

Cu puçinu mai nainte de díu'a S. Alesandru, se insghebé
aci, prin conlucrarea si sub conducerea (díce-se) a Dlui C.
Rolla, o petitiune, carea nu cerea nimicu mai puçinu decatu
disolutiunea Unirei, sub ascunse esortari catra M. Sa Domnulu
de a se reintra in conventiune. Asemenea petitiune s'ar fi
tramisu, ni se spune, si in districte spre subscriere. Numele
autoriloru ei, relatiunea in care statura séu áncá stau cu cur-
tea, contribuira nu puçinu, cá se ia acésta petitiune unu felu
de caracteru cá si oficiosu; ceea ce insiéla pre cati-va slabi
de minte a o subsemna alaturea cu vechii antiunionisti. Cu
tóte aceste, pare-se, subscrierile nu sporiau d'ajunsu. Atunci
se aviza la o adunare. Refusandu-se localulu municipalitatii,
se dobandi promisiune dela D. gen. T. Balsiu, ca va deschide
casele sale adesionarilor la petitiune. Agentii de tóta man'a sepu-
sera atunci in misicare prin suburbii; Pacurarii, Tatarasii scl.
fura invitati, cá la masa mare, de díu'a S. Alesandru, la D.
T. Balsiu. Romanulu, ori-care sunt dreptele si profundele sale
nemultumiri, se aretà intieleptu si d'asta data, caci lasá pe
straini numai se conspire cu boierii paraponisiti, in contr'a
intereselor nationali. Puçini lipoveni, evrei scl. s'ar fi gra-
bitu de a se duce la locul de intrunire, dar' gasira pórt'a
inchisa. D. prefectu alu politiei avisase: Dlui vestise D. gen.
Balsiu, ce poté se iésa pentru Dlui din asemeni adunari, si
Dn. Balsiu se grabi, ni se spune, d'a ascult'a de sfaturile
Dlui prefectu, protestand: pe inocinti'a Dle protestari care
indatu le-aru fi facutu, se mai spune, si catra M. Sa Dómna.
Autorii petitiunei au mai cercatu se prindia aderenti si intre
cei cateva sute de arendasi, ce se adunara in Jasi, cu oca-
ziunea arendarii mosieloru monastiloru inchinate, dar', díce-
se, totu cu atata de puçinu succesu.

O alta versiune pretinde ca autorii petitiunei in cestiune
aru mai fi propusu alegatoriloru Jasiani si celorlalte colegie
electorali din tíera unu felu de mandatu, cu carele se opréscá
pe deputatii Moldoveni de a mai merge la Bucureși. Cole-
giile, mai alesu cele districtuali, aru fi respinsu asemenea actu,
deklarandu ca mai bine prefer se se duca deputatii loru si
dincolo de Bucureși, decatu se dea ocaziunea partisaniloru
absolutismulu séu ai dictaturei, de a cere disolutiunea séu
chiaru si inlaturarea camerei. Se pretinde chiaru de unii,
cumuca in adeveru, tóta misicarea reactionara provocata in
Jasi si in tóta fost'a Moldov'a, n'are altu scopu decatu de a
compromita camer'a. Ori cumu fia, ori care fia origin'a si
scopulu misicarii, ea a remasu numai o noua dovada a rea-
lei morti a reactiunei, a antiunionistiloru scl.

Duminea viitóre avemu mare alergare de cai a societá-
tiei Jokey Club, compusa de DD. Muruzzi, Sutiú, Mavrocór-
dato scl. Guvernulu da si elu premiu de 7000 lei pentru cur-
s'a de repeziune. Cu ocaziunea alerгарitoru DD. membrii de
la Jokey-Club au avutu buna idea de a face si o mica es-
pusetiune de animale domestice, defigundu premii pentru cele
mai frumóse vaci, boi, oi, gaini, cocosi, porci, tauri si armasari.

Ministeriulu de instructiune publica a scosu in concursu
cateva din catedrele dimisionatiloru profesori. Oare de ce nu
s'au scosu tóte? Eaca o intrebare ce'si facu unii ómeni cu-
riosi. S'au prezentatu cá concurenti la ele mai multi din ju-
nii scolari ai gimnasiului. Cá se taca gurele rele ca nu sunt
scoli deschise, aflamu ca se voru da catedre aceloru juni a-
matori de lefe, cumu dej'a s'a mai datu, cea mai grea cate-
dra, acea de limb'a latina, Dlui Proca si acea de geometri'a
descriptiva Dlui Nicorescu.

In ITALIA face o mare bucuria promulgarea decretului
amnestiarei lui Garibaldi si consorti, cu atatu mai vertosu,
ca amnestia se estinse preste toti partasii la speditiunea ro-
mana, luanduse afara numai desertorii din trupele regesci.
„Diurnalulu „La franco“ din Parisu din 9. Oct. adeveresce
scirea, ca Garibaldi, candu audi despre amnestia, ar fi disu:
„Numai cei vinovati se potu amnestisa; elu respinge acésta
favóre si va descoperi adeverulu in tóta golatatea lui.“ — De-
cretulu de amnestia se si executéza, inse Garibaldi, cá bol-
navu va mai remané inca in Speci'a, pana la deplin'a insena-
tosiare, candu apoi va trece la Americ'a, la resboiulu pentru
libertatea generara.

In Palermo se strapunsera ou sisiulu vr'o 13 persóne
in 1. Oct. de nesce asasini imbracati in negru, cá cersitori.
O desarmare generala s'a ordinaru in Itali'a Siciliana cu a-
menñtiare, ca cine in 3 zile nu va preda armele se voru
tracta dupa lege martiala. Napoleonu III. cu famili'a se rein-
tórse dela Biaritiu in St. Clu, si se astépta, cá se dee reso-
lutiune in caus'a italiana romana pentru retragerea trupelor.

AMERIC'A. Staturile republicane ale Nordamericiei totu mai sangeră acum de unu anu încôce în resboiu infricosiatu și desperatu. Totu reacțiunea, totu egoismulu celu neumanu alu proprietariloru celoru mari e și acolo funtun'a reutătoriloru. Confederatîi, ad. unele state sudice ale republicei N.-Americane revoltara în contra guvernului statelorunite și încontra statelor ce tienu cu acesta. Caus'a de capetenia e, pentru ca unionistii vreau stergerea robiei și liberarea negriloru de jugulu boierescu, pe candu confederatîi varsara sange tainduse de catra unionisti, numai se mai pòta tracta cu robii că cu vitele. Resboiulu unionistiloru americani e dar' resboiulu libertatii universale și invingundu estia se frange și puterea reacțiuniloru. Tocma în 17. Sept., dupace confederatîi ajunsesera a amenintia capital'a statelorunite Wassinghton, unionistii se impulara și batura pe revoltanti infricosiatu la Hagerstovn și Scharpsb'org și lenga Potomacu, încatu cadiura din confederatîi apròpe la 20 mii, pre candu și unionistii avura o perdere că de 6—10 mii; le cadiu gen. Mansfield și 13 alti generali și oficii. Confederatîi se retrasera preste Potomacu și unionistii ei gonescu, invingatori luandu pusetiune pe înaltimile dela Maryland. Unionistii, numiti și abolitionistii pentru ca vreau se sterga sclavi'a, vreau acuma inarma pe sclavi în contra revoltantiloru apasatori. Lincoln, presiedintele statelorunite a și decretatu, că dela 1. Jan. toti sclavii din statele rescutate se fia pentru vecie liberi, și habeas corpus acte le a redicatu, puindu legea martiala asupra acelor, cari voru mai ajuta rebeliunea și voru impede ca conscrierea — sclaviloru — la militia Jefferson Davis, siefulu insurgentiloru începe a se pleca. La Richmondu au facutu insurgentii congressu și au otaritu, că se se tramita comisari la Wassinghton spre a propune impaciuire, pe lenga condițiuni onorifice, semnu ca și simtieseu slabitiunea și ca prospectele unionistiloru de a restitui și reintrona principiulu libertatii omenesci sunt mari și cu ele și dieulu omenimei celei asuprite.

Influint'a cea daunatòsa a acestui resboiu civilu e mare, ca varsarea acèsta de sange se face pentru triumfulu sclaviei asupra libertatii, fiinduca confederatîi rebeli sunt considerati, ca militèza pentru rectionarii din tóta lumea, că anteposturi, că se pòta readuce sclavi'a asupra prostimei și a pamenteniloru, pe candu unionistii prochiama libertatea și și varsa sangele pentru stergerea sclaviei și salvara libertatii generale a genului omenescu, earesi că anteposturi ai libertatei generale. —

Dar și privita din punctu de vedere materialu e funesta acèsta lupta; pentruca Americ'a ocupata cu resboiu nu potú a se provisiona cu fabricarea productulu celu mai importatoriu, ad. cu producerea bumbacului, din care cauza astadi suinduse importulu bumbacului cu cate 50 la suta mai scumpu, ni s'a suitu și pendiari'a neasemenatu de tare chiaru și aici în Europ'a, și noi prin urmare anca suferimu daunatòsele isbiri ale resboiulu civilu de acolo, cu tóte ca se pòta intr'o alta parte de lume. Libertatea statelorunite americane și a Italiei se privescu de garanti'a libertatii generale, precumu sucolarea și calcarea acestoru staturi prin reacțiune care sta din strainime și nobilime și acolo, va trage dupa sine sugrumarea libertatii plasei de diosu a popóreloru și a natiuniloru suprematisate, facundu locu earasi la triumfarea Aristocratiei, care se lupta în tóta lumea, o lupta desperata, pentru plapon'a sa. — —

I N V I T A R E

spre a luá parte la a VII. loteria filantropica de statu, care se infintieza pentru ajutorarea celoru ce au patimitu daune drin inundarea din acestu anu.

De o catastrofa grea au fostu cercetate nu de multu tierile imperiului. Unele riuri au esitu din tiermii loru și au inundatu cu puterea loru cea nimicitóre cetati, sate și campuri. Rapitau cu sine nu numai averi, dar' chiaru și vieti'a ómeniloru. Preste totu loculu pe unde numai au pututu esi, au lasatu dupa sine pretutindene depredari, miserii, lipse, plan-sori, vaiete și amaruri.

Gubernulu și comunitatile au facutu totu ce le a statu în puterea loru spre impedearea acestei calamitati. Filantropi'a generosiloru confrati iubitori de omenime s'a aretatu și în aceste eveneminte triste în modu fòrte stralucitu. Dupa putinția s'a datu ajutoriu. Cu tóte aceste inse, multoru fòrte multoru confrati nenorociti, cari cu ochii scaldati în lacrimi cauta catra ceriu, nu li s'a pututu ajutor'a anca pana acumu.

Mai. Sa e. r. apostofica, avendu în vederi și marimea lipsei, careia e a se ajutorá, a binevoitii în vederi prin prègratiós'a îngrijire parintiésca, cá se se întreprinda di-VII. loteria filantropica de statu și cá întregulu ei venitu caratu se se destine spre ajutorarea celoru nenorociti din diversele tieri ale imperiului, cari au patimitu daune prin inundarea din acestu anu a Dunarei, Elbei, Vistulei și a afluvieru loru.

Aceasta loteria provedinta cu castiguri în modu fòrte avutu, s'a deschisu.

Subscrisulu care a avutu onóre mai de multe ori și totu daun'a cu celu mai imbucuratoriu resultatu de a se adresá catra onoratulu publicu spre a luá parte la asemine întreprinderi intru adeveru umane, se adresèza și de astadata plinu de incredere catra toti generosii confrati iubitori de omenime, rugandui, cá prin cumpararea de sorti se intinda mana de ajutoriu nefericitiloru apasati atatu de tare de vitreg'a sòrte.

Multor'a le va remunera fortun'a contribuirea depusa pe altariulu iubirei de omenime. Ear' aceia cari nu voru fi asia de norocosi de a se bucur'a de castiguri, și voru afl'a remunerarea loru de securu în aceea fapta buna, ca au intinsu și ei mana de ajutoriu nefericitiloru, cari de și locuescu în diverse tieri ale imperiului și nu vorbescu totu aceeași limba, cu tóte acestea inse sunt legati între sine prin aceeași legatura comuna de fratietate.

Prin acèsta loteria, a carei sortire se va tiené de securu în 20. Decembre 1862 se oferescu celoru ce voru luá parte castiguri fòrte mari și anume: 1 à 80,000 fl., 1 à 30,000 fl., 1 à 20,000 fl., 1 à 10,000 fl., 2 à 5000 fl., 3 à 4000 fl., 4 à 3000 fl., 5 à 2000 fl., 16 à 1000 fl., 50 à 500 fl. scl. în sum'a totala de

300000 florini de val. austr.

SORTIULU costa 3 fl. v. a.

Vien'a în 30. Augusta 1862.

FRIDERIC SRANK,

c. r. consiliariu de gubernu și antiste alu directoratulu de loteria.

C O N C U R S U

ce se deschide pentru ocuparea postulu de invatiatoriu la scól'a popularia séu comunala a bisericei din Lipoveni în Belugardu.

Cu postulu de invatiatoriu e legatu:

1. Unu salariu anualu de 200 fl. v. a., ce se va da în rate lunarii decursive, și în casu de a fi invatiatoriu și cantoru bunu 260 fl. v. a. din cas'a s. bisericei.

2. Cortelu naturalu din o casa și cucna.

3. Gradina mare și buna camu de 800 cuadratu.

4. Doue pamente de cucurudiu.

5. Doi séu 4 stengini de lemne — dupa cumu voru capeta dela orasiu și dascalii altoru confesiuni — adusu acasa.

Se cere cá invatiatorulu se produca testimonii cumca:

1. A mai fostu celu puçinu 3 ani unulu dupa altulu invatiatoriu în alta comuna și cá propunerile lui au avutu succesu bunu, séu

2. Ca a absolvitu cursulu pedagogicu ori gimnasialu cu clase și purtari morale bune.

Testimoniile și alte chartii documentatorie se le tramita respectivii celu multu pana la 1. Optombre a. c. la curatulu bisericei din Lipoveni în Belugardu.

A x e n t i e S e v e r u , curatulu prim.

E D I C T U.

Prin care lui Samoile Hosu din Indolu Comitatu Tardei, carele de unu anu și a parasitu pe legiuit'a s'a muiere Anastasi'a Moldovanu din Cicudiu, se face cuoscutu, cumca acèsta au începutu procesu divorțiale în contra-i din punctulu necredintosei parasiri, prin urmare se provòca, cá într'unu anu dela publicarea acestora se se infaciosèze înainte acestui scaunu protopopescu, altmintrea se voru pertrapta și hotari celea prescrise în întielesulu canonelor și ala legiloru și fora deasulu.

Santu Jaacubu de Campia 1. Ianuariu 1861.

2—3 pl.

George Lazaru,
adm. protopopescu Beilui.

Cursurile la bursa în 14. Octombvre 1862 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 79 cr. v. a.
Augsburg	—	—	120 " 75 "
London	—	—	121 " 25 "
Imprumutulu nationalu	—	—	82 " 30 "
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	71 " 25 "
Actiile bancului	—	—	787 " — "
" creditulu	—	—	225 " 30 "

Redactoru respundietoru

JACOBU MURESIANU.

Edituinea: Cu tipariulu lui
JOANNE GÖTT.